

Prezident Českého podnikatelského Svazu obchodu a cestovního ruchu T. Prouza: Podnikatelé čelí největší pohromě v historii Česka. Takto bídne na tom nikdy nebyli. Nikde nevidím optimismus

- CZ24 News | 14. srpna 2020

ČESKO: Hrozí druhá vlna likvidace firem. Přitom počet podnikatelů, kteří mají nějaké zaměstnance, už nyní prvně od roku 1993 klesl pod 150 tisíc.

Podnikatelé čelí největší pohromě v historii Česka. „Nikde nevidím optimismus,“ shrnuje Tomáš Prouza, prezident podnikatelského Svazu obchodu a cestovního ruchu. Prodejci a hospodští se snaží rozjet své firmy po takřka úplném vypnutí během koronavirové krize, přitom zakázky rostou jen pomalu. „Zvláště pro podnikatele v turistice je léto hlavní sezona, a tak ještě zkouší, jestli jsou schopní dost vydělat, aby přežili do příštího roku. Teprve se uvidí, jak to dopadne a jestli na podzim neskončí další,“ míní Prouza.

Dosavadní bilance koronaviru ukazuje historický propad, když počet podnikatelů, kteří mají nějaké zaměstnance, poklesl pod 150 tisíc, poprvé od roku 1993, kdy Češi teprve začínali podnikat. Krize zasáhla podle Českého statistického úřadu nejvíc skutečně členy Prouzova svazu. Ve srovnání s minulým rokem ubylo sedm tisíc těch, kdo podnikali v obchodu. Své firmy zavřely také čtyři tisíce „profesionálů“, tedy nadprůměrně vzdělaných podnikatelů, kteří obvykle nabízeli své právní, účetní, inženýrské či překladatelské služby velkým korporacím, a také tři tisíce podnikatelů v průmyslu. „Co teď zažíváme, je návrat socialismu,“ netají frustraci nad úpadkem svého stavu šéf Podnikatelských odborů Radomil Bábek.

Ze střízlivých dat statistiků vyplývá, že podnikání pověsili na hřebík hlavně majitelé menších firem. Malí podnikatelé se tak stali jedinou ekonomickou skupinou, která se zachovala „americkým“ stylem. Spojené státy nevyhlásily žádný program na ochranu pracovních míst jako Česko, proto tamní nezaměstnanost vyrostla během měsíce po příchodu koronaviru o deset procent. Lidé se začali do práce vracet až poté, co firmy získaly nové zakázky.

Také někteří tuzemští podnikatelé zavřeli brány a nečekali na státní pomoc. O tom svědčí dotazník Hospodářské komory, podle kterého tři čtvrtiny tuzemských firem vyřešily finanční potíže během nejtvrdšího období od března do května díky vlastním rezervám, případně vstřícnosti dodavatelů. Jenom pro šest procent z nich byly záchranou vládní programy. Ti menší rezervy neměli, proto si nemohli dovolit platit své pracovníky a čekat jeden a půl měsíce, jakou část mzdových nákladů jim proplatí program Antivirus.

Antivirus končí už v srpnu, a pokud ho vláda ve stejné podobě neprodlouží, pravděpodobně nastane

druhá vlna likvidace firem, které už použily všechny rezervy. Zároveň se potíže s odbytem projeví na škrtání pracovních míst a větší nezaměstnanosti.

Sluha svých zaměstnanců

Americký přístup malých firem může být příslibem, že se podnikatelský sektor obnoví také po bleskové krizi z jara 2020, podobně jako po finanční a dluhové krizi z let 2008–2013. „Potíž je v tom, že se změnilo chování zákazníků. Víc přemýšlejí nad tím, za co utratí peníze, a častěji nakupují zboží nižší kategorie,“ varuje před přehnanými nadějemi předseda Prouza.

Trvalým důvodem pro omezení podnikatelských aktivit bývá posílení státní regulace, jakou Česko zažilo po roce 2015, kdy ministr financí nařídil sepisovat každý měsíc kontrolní hlášení. Tentokrát mohou zaměstnavatele odradit změny na pracovním trhu, které přinesl koronavirus.

V Česku dobíhá přezaměstnanost a lidé dosud žádají po firmách lepší podmínky. V časech, kdy jim podnikatel musí vyplatit 60 procent mzdy, i když nepracují, obvykle odmítají náhradní práci například při rekonstrukci či generálním úklidu své provozovny. Zaměstnavatele přestali brát vážně už z toho důvodu, že během krize peníze na jejich platy posílal stát, kterého od té doby považují za skutečného zaměstnavatele.

Naopak majitel firmy je vystaven novému typu kontrol, které prověřují, jestli peníze z Antiviru použil podle předpisů. Taková změna může od podnikání odradit stejně spolehlivě jako kontrolní hlášení a EET, varuje předseda Bábek.

Právní ředitel Hospodářské komory Ladislav Minčíč nevylučuje, že krize jenom urychlila dosavadní trend. Koronavirem byly nejvíc postiženy klasické typy podnikání, jakými jsou malé obchody a dílny na subdodávky velkých průmyslových podniků. Menší zájem o outsourcing některých služeb ze strany velkých korporací zase může být projevem nového modelu pro současný byznys. Lidé propuštění v časech koronaviru pak mohou hledat práci v odvětvích využívajících moderní technologie, jak se ukazuje na rozkvětu zásilkových služeb.